

چرا این مسئله مهم است؟

ممکن است در زندگی هر فردی پیش بیاید که از طرف شخص دیگری، مورد مزاحمت جنسی قرار بگیرد. این مزاحمت می‌تواند تلفنی باشد یا حضوری، می‌تواند در خانه، خیابان یا در محیط کار روی دهد و در حد نگاه‌های آزاردهنده، چند کلمه‌ی ناپسند یا بسیار جدی‌تر باشد؛ اما نتیجه‌ی همه‌ی این مزاحمت‌ها، از بین رفتن امنیت، آرامش روانی و وارد کردن خدشه به شخصیت فرد آزاردیده است.

آزار خیابانی از جمله مزاحمت‌هایی است که معمولاً زنان با آن مواجه هستند یا از مواجه شدن با آن می‌ترسند. طبق نتایج طرح نیازسنجی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی زنان کشور، یکی از عمده‌ترین مسائل و مشکلات زنان، کمبود امنیت است.^۱ چه بسا این امر، سبب محدودتر شدن فعالیت زنان در محیط‌های عمومی شده و حضور آن‌ها را به‌عنوان یک شهروند فعال در شهر با مشکل

۱- نوروزی، ف؛ و فولادی سپهر، س. (۱۳۸۸)، «احساس امنیت اجتماعی زنان...»، فصلنامه راهبرد، سال ۱۸، ش. ۵۳.

مواجه می‌کند. احساس ترس زنان از حضور در مکان‌های عمومی، نه تنها دسترسی آن‌ها را به فضاهای عمومی محدود و عدالت شهروندی را مخدوش می‌کند؛ بلکه باعث می‌شود این مکان‌ها بدون حضور آن‌ها، ناامن‌تر و پرخطرتر شود. از همین رو، لازم است آگاهی عمومی در این زمینه بالا برود و برای افزایش امنیت حضور زنان در مکان‌های عمومی اقدام‌هایی انجام شود. هر کدام از ما باید در این زمینه مسئول و متعهد باشیم و تلاشی در حد توان خود انجام دهیم. **همین حالا زمان عمل است.**

ما نیز با تدوین و انتشار این کتابچه بر آن شدیم تا راه‌کارهای فردی و جمعی ساده‌ای را برای پیشگیری و کاهش آزارهای خیابانی روزمره علیه زنان معرفی کنیم تا شاید کسانی که با این نوع خشونت‌ها روبه‌رو می‌شوند یا شاهد آن هستند، بتوانند با آگاهی بیشتر به دنبال راه‌کارهای عملی برای مقابله با آن باشند. در این کتابچه که با همکاری جمع‌های «بیدارزنی (تا قانون خانواده برابر سابق)» و «خشونت بس» تهیه شده است، سعی کرده‌ایم از تجربه‌های موفق فعالان و گروه‌های اجتماعی دیگر استفاده کنیم. به شما نیز پیشنهاد می‌دهیم با پخش این دفترچه به گسترش آگاهی برای مقابله با آزار خیابانی یاری کنید.

آزار خیابانی چیست؟

آزار خیابانی به هر نوع عمل یا کلام جنسی گفته می‌شود که در مکان‌های عمومی رخ می‌دهد، آرامش جسمی یا روانی یک فرد را از بین می‌برد و در او نوعی احساس ترس، تهدید، ناامنی، بی‌احترامی و توهین ایجاد می‌کند. آزار خیابانی می‌تواند شامل خواسته‌ها و توجه‌های جنسی یا هرگونه آزار بدنی و کلامی باهدف جنسی، بدون رضایت طرف مقابل و به‌صورت اجباری باشد.

آزار خیابانی به چه اشکالی رخ می‌دهد؟

درکل، می‌توان این آزارها را شامل آزارهای کلامی و غیرکلامی دانست که هرکدام نمونه‌های بسیاری را شامل می‌شود. در ادامه به چند نمونه از این نوع آزارها اشاره شده است.

۱) آزار کلامی: در این نوع آزار که بسیار شایع است، فرد مزاحم با استفاده از کلمات یا ایجاد صدا موجب بر هم زدن آرامش فرد دیگر می‌شود. برخی نمونه‌های این نوع آزار عبارت است از:

متلک‌پرانی: اظهارنظر کردن به صورت تمسخر یا تعریف در مورد ظاهر (بدن یا لباس)، نحوه راه رفتن، رفتار کردن و کار کردن یک فرد دیگر باهدف جنسی یا گفتن جوک‌ها و داستان‌های جنسی.

تهدید و توهین: فحش، ناسزا، توهین جنسی، تهدید فرد دیگر به تجاوز و دیگر آزارها و خشونت‌های جنسی برای رسیدن به مقاصد خود.

صدا درآوردن: خطاب قرار دادن طرف مقابل با تقلید صدای گربه (پیس پیس، پیش پیش یا پیشی)، سوت زدن، فریاد زدن و ایجاد صداهای ناهنجار، پچ‌پچ کردن یا تقلید صدای بوسه یا هرگونه صدای جنسی.

پیشنهادهای جنسی: درخواست رابطه جنسی، بیان تصورات و آرزوهای جنسی، درخواست شماره تلفن یا هر درخواست دیگری که به صورت آشکار یا پنهان زمینه‌ی جنسی دارد و بدون رضایت طرف مقابل است.

تماس تلفنی: تماس‌های تلفنی یا فرستادن پیامک‌های جنسی یا تهدیدآمیز.

۲) آزار غیرکلامی: در این نوع آزار، شخص مزاحم با حرکات و رفتار مخالف میل زنان، آن‌ها را در معابر و اماکن عمومی مورد آزار قرار می‌دهد. برخی آزارهای غیرکلامی عبارت است از:

آزار با وسیله‌ی نقلیه: بوق زدن‌های ممتد، روشن و خاموش کردن چراغ و ایست و گریزهای افراطی و معنادار در برابر زنانی که منتظر تاکسی هستند، یورش بردن با وسیله‌ی نقلیه (دوچرخه، موتور، اتومبیل و ...) و بستن راه عبور آن‌ها.

تعقیب: دنبال کردن کسی بافاصله‌ی نزدیک چه یک‌بار یا به‌صورت مکرر، کمین کردن و منتظر کسی ماندن در خارج از خانه، محل کار یا کنار اتومبیل او.

آلت‌نمایی: نشان دادن آلت تناسلی و بخش‌های خصوصی بدن یا خود ارضایی در حضور دیگران.

لمس کردن: دست‌مالی، نیشگون گرفتن، مالیدن اعضای بدن خود به دیگری، یا ایستادن در فاصله‌ی بسیار نزدیک او.

چشم‌چرانی (هیزی): نگاه خیره، طولانی‌مدت و آزاردهنده به بدن یا چشم‌های دیگری.

ادا درآوردن: چشمک زدن به‌منظور نشان دادن توجه جنسی، نشان دادن حالات چهره با مقاصد جنسی مانند لیس زدن، باز کردن دهان و غیره.

توجه ناخواسته: دخالت در کارهای دیگری با تماس‌های ناخواسته، درخواست معاشرت، خواسته‌های جنسی در مقابل انجام کار یا دادن مزایای دیگر، دادن هدیه به کسی با اصرار، پافشاری برای رساندن کسی به محل زندگی و کار علی‌رغم تمایل او.

حمله‌ی جمعی مزاحمان: آزار جنسی به یک فرد توسط یک گروه از افراد که گاه با استفاده از خشونت، تهدید و با سلاح سرد انجام می‌شود.

تجاوز: بوسیدن، برهنه کردن و برقراری رابطه جنسی با استفاده از اعضای بدن یا جسم خارجی.

آزار جنسی معمولاً کی و کجا اتفاق می‌افتد؟

آزار جنسی در همه جا و همه‌ی زمان‌ها رخ می‌دهد؛ خانه، محل کار، خیابان، وسایل حمل‌ونقل عمومی مانند مترو، اتوبوس و تاکسی، مدارس و دانشگاه‌ها، رستوران‌ها، پارک‌ها و فضاهای

تفریحی، بازارها و مراکز خرید، به صورت آنلاین (از طریق اینترنت و تلفن) و حتی هنگامی که کسی از اعضای خانواده، بستگان، دوستان یا همکاران همراه شما است.

اغلب زنان هنگام رفت و آمد از خیابان‌های شهر به ویژه صبح زود یا شب که هوا تاریک است یا خیابان‌ها و معابر خلوت است، هنگام عبور از زیرگذرها و پل‌های عابر پیاده، یا زمانی که از کوچه‌ای تنگ عبور می‌کنند یا در محله و شهری ناشناس هستند و نمی‌دانند چطور مسیر را پیدا کنند، با احساس ناامنی مواجه هستند.

آزاردهندگان چه کسانی هستند؟

آزاردهنده می‌تواند هرکسی از جمله رئیس، همکار، همسایه، هم‌محله، رهگذر و غیره باشد. آزاردهنده در بسیاری موارد (به علت جنسیت، ثروت، اختلاف سنی و غیره) در موضع قدرت نسبت به آزاردیده قرار دارد. آزاردهنده یا آزاردیده ممکن است زن

یا مرد باشد. همچنین آزاردهنده و آزاردیده می‌توانند هم‌جنس باشند؛ اما به دلیل ساختارهای اجتماعی که به مردان حق می‌دهد زنان را مورد آزار قرار دهند، مزاحمت‌ها اکثراً از سوی مردان علیه زنان انجام می‌شود.

مزاحم می‌تواند یک فرد یا گروهی از افراد باشد. کسانی که به‌صورت گروهی به آزار زنان دست می‌زنند، بیشتر احساس قدرت می‌کنند و آزاردیده در روبه‌رو شدن با آزارهای دست‌جمعی بیشتر احساس وحشت و بی‌پناهی می‌کند. این باور که همواره افراد طبقه‌ی پایین جامعه یا مهاجران به آزار زنان می‌پردازند، نادرست است. آزار خیابانی یک رفتار تبعیض‌آمیز جنسیتی است که ممکن است از طرف هر کس، با هر طبقه، ملیت یا قومیت، علیه زنان صورت بگیرد. باید در نظر داشته باشیم که آزاردهندگان بیمار روحی نیستند. اکثر مزاحمان افراد عادی و سالم هستند که رفتار خشونت‌آمیز را در جامعه یاد گرفته‌اند.

آزاردیدگان چه کسانی هستند؟

فرد آزاردیده می‌تواند هرکسی با هر تحصیلات، مذهب، ملیت، قومیت و طبقه‌ای باشد. باین‌حال بعضی افراد، مانند کودکان یا معلولان، ممکن است در برابر آزار بیشتر آسیب‌پذیر باشند. همچنین زنانی که از منابع و امکانات کمتری برخوردار هستند، هنگام روبه‌رو شدن با آزار بیشتر تحت‌فشار قرار می‌گیرند. آن‌هایی که در خانواده نیز از خشونت‌های خانوادگی رنج می‌برند، در برابر آزار خیابانی از حمایت‌های کمتری بهره‌مند می‌شوند. این‌که می‌گویند مزاحمت معمولاً برای کسانی که ظاهر و پوشش نامناسبی دارند، اتفاق می‌افتد کاملاً نادرست است. چراکه مزاحمت‌های خیابانی و جنسی علیه همه‌ی افراد با هر نوع پوشش و ظاهر می‌تواند رخ دهد. زنان از همه گروه‌ها، اعتقادات و در همه‌ی ساعت‌های روز دچار آزار خیابانی می‌شوند؛ چه زنانی که کاملاً پوشیده‌اند یا آن‌هایی که کمتر، چه کسانی که روز بیرون می‌روند یا شب؛ اما به علت باورهای تبعیض‌آمیز جنسیتی، زنان

دسته‌ی دوم وقتی به پلیس یا دیگر نهادهای مسئولِ برقراری امنیت مراجعه می‌کنند، بیشتر ممکن است با بی‌توجهی، برخورد نادرست و خشونتِ مجریان و مسئولان مربوطه مواجه شوند.

آزاردیده فقط همان کسی نیست که مستقیماً هدف آزار قرار گرفته است بلکه فردی هم که شاهد آزار جنسی بوده و این رفتار بر او تأثیر منفی گذاشته است، آزاردیده به حساب می‌آید.

کلیشه‌ها و باورهای نادرست

وجود باورهای نادرست و کلیشه‌های رایج در جامعه، مقابله با آزار خیابانی را سخت‌تر می‌کند. بهتر است با کسب آگاهی درست در این زمینه، مسئولانه‌تر برخورد کنیم و بافهم و دقت نظر بیشتری اقدام کنیم. در ادامه، به برخی کلیشه‌های رایج در رابطه با آزار خیابانی اشاره می‌شود:

کلیشه: برخی افراد می‌خواهند مزاحمت ببینند. آن‌ها با شیوه‌ی لباس پوشیدن، خندیدن، حرف زدن یا رفتارشان به اصطلاح نخ می‌دهند یا علامت می‌فرستند.

واقعیت: مواجهه با آزار خیابانی، تجربه‌ای ناخواسته، دردناک و دشوار است. اظهارنظرهایی مانند «کرم از خود درخته» یا «خودش دلش می‌خواد» منطقی، منصفانه و قابل قبول نیست.

کلیشه: اگر قربانی واقعاً بخواهد می‌تواند جلوی رخ دادن آزار خیابانی را بگیرد.

واقعیت: بسیاری از مردان با ترویج این نظر که «نه گفتن زنان به معنای آری است»، اقدامات آزاردهنده و خشونت‌آمیز خود را توجیه می‌کنند؛ اما باید بدانیم بسیاری از این رفتارها حتی پس از نه گفتن جدی و محکم زنان، بازهم ادامه می‌یابد.

کلیشه: دلیل شیوع آزارهای خیابانی، محرومیت جمعیت جوان به‌ویژه مردان از آزادی جنسی و دشواری شرایط ازدواج در جامعه است.

واقعیت: آزارهای جنسی لزوماً با عدم دسترسی به روابط سالم و احترام‌آمیز مرتبط نیستند. این نوع رفتار با نشان دادن سلطه و قدرت‌نمایی ارتباط مستقیم داد. بسیاری از مزاحمان هم‌زمان با ایجاد مزاحمت برای دیگران، دارای روابط متعدد دیگری نیز هستند.

کلیشه: آزارهای خیابانی معمولاً در مکان‌های پرت و خلوت و در ساعات پایانی شب اتفاق می‌افتد.

واقعیت: آزارهای خیابانی می‌تواند در هر ساعتی از شبانه‌روز و در همه‌ی مکان‌ها از جمله مراکز خرید، خیابان‌های شلوغ، وسایل حمل‌ونقل عمومی و غیره اتفاق بیفتد.

کلیشه: اگر آزارهای خیابانی را نادیده بگیرید، درنهایت متوقف خواهد شد.

واقعیت: در بسیاری از مواقع، پیش‌داوری‌ها و واکنش‌هایی که نسبت به دختران و زنان وجود دارد، فرصت دفاع آن‌ها را در مواجهه با انواع تعرض‌هایی که نسبت به آن‌ها اعمال می‌شود، می‌گیرد. در نتیجه، آن‌ها به خاطر ترس از سرزنش شدن توسط خانواده و جامعه معمولاً اعتراضی نمی‌کنند. اگر در مدت کوتاهی این حق و امکان برای همه‌ی زنان ایجاد شود تا بتوانند نسبت به آزارهای خیابانی که در جامعه نسبت به آن‌ها اعمال می‌شود، اعتراض کنند و مراجع قانونی را در جریان قرار دهند، درصد بالایی از این خشونت‌ها کاهش پیدا می‌کند. درحالی‌که سکوت در برابر این آزارها، رفتارهای مزاحمان را تشدید می‌کند.

کلیشه: تنها زنان مورد آزار خیابانی قرار می‌گیرند و آزاردهندگان همیشه مرد هستند.

واقعیت: گرچه زنان اکثریت قربانیان آزارهای خیابانی را تشکیل می‌دهند، اما مردان نیز گاهی از سوی مردان و زنان دیگر مورد آزار قرار می‌گیرند. به‌ویژه مردانی که مشابهت‌های فیزیکی به زنان دارند (مثلاً ریزاندام هستند) یا با کلیشه‌های جسمی و رفتاری مردانه‌ی موجود در جامعه فاصله‌دارند نیز هدف این آزارها قرار می‌گیرند.

کلیشه: معمولاً در بیان جدی بودن موارد آزار خیابانی اغراق می‌شود. این نوع آزارها تنها شیطنت‌های روزمره‌ی کوچک و پیش‌پاافتاده افتاده هستند.

واقعیت: آزارهای خیابانی می‌توانند بسیار آسیب‌زا و مخرب باشند. این آزارها به‌طور گسترده با مفاهیم کنترل، سلطه یا تنبیه در ارتباط هستند. پژوهش‌ها نشان می‌دهد برخی از قربانیان مجبور می‌شوند به‌منظور پایان یافتن این مزاحمت‌ها، محل تحصیل یا کار خود را ترک کنند یا شهر محل سکونت خود را

تغییر دهند. بسیاری از قربانیان دچار پیامدهای جدی روانی می‌شوند.

کلیشه: در شرایطی که زنان و مردان باهم در ارتباط هستند یا کار می‌کنند، نمی‌توان جلوی این مزاحمت‌ها را گرفت.

واقعیت: آنچه اجتناب‌ناپذیر است تعامل و رابطه‌ی انسانی بین دو جنس است و آنچه همیشه می‌توان از روی دادن آن پیشگیری کرد، ایجاد آزار و مزاحمت است.

کلیشه: اطلاع‌رسانی و آموزش دادن درباره‌ی آزارهای خیابانی موجب سیاه‌نمایی وضعیت جامعه، تشویش اذهان عمومی و برهم خوردن نظم جامعه می‌شود.

واقعیت: آزار خیابانی باآنکه رایج است نباید عادی باشد. این معضل به‌جای آنکه به محدودیت‌های روابط جنسی مربوط باشد، با سوءاستفاده از قدرت و برتری جنسیتی که جامعه آن را تبلیغ می‌کند، مرتبط است. آزارهای خیابانی، مانند رفتارهای

نژادپرستانه، مصداق تضييع منزلت و احترام انسانی است. چنین رفتارهایی هرچقدر هم مرسوم باشد، طبیعی و عادی نیست. پس مانند هر پدیده‌ی غیرعادی دیگری باید درزمینه‌ی پیشگیری و مقابله با آن اطلاع‌رسانی کرد.

راه‌کارهای فرد آزاردیده؛

با یک مزاحم چطور برخورد کنیم؟

اگر شما با آزار خیابانی مواجه هستید، قبل از هر چیز باید بدانید این مزاحم نیست که تعیین می‌کند چه چیزی آزار محسوب می‌شود و چه چیزی نه؛ بلکه احساس شما تعیین‌کننده است. هم‌چنین باید بدانید آزار خیابانی یک معضل اجتماعی است که مقصر آن، شما که با آن مواجه شده‌اید نیستید، بلکه حق شماست که در مکان‌های عمومی احساس راحتی و امنیت کنید.

به خاطر تنوع مزاحمت‌ها و شرایطی که مزاحمت در آن رخ می‌دهد، نمی‌شود نسخه‌ی واحدی برای مقابله با همه‌ی انواع

مزاحمت‌ها پیچید؛ اما می‌توان به بعضی نکات مهم‌تر که در بسیاری از انواع این مزاحمت‌ها مشترک است، اشاره کرد.

سکوت نکنید: برخی افراد، جواب ندادن یا برخورد نکردن را بهترین راهِ رهایی از شر مزاحمت می‌دانند؛ اما باید هشیار باشید آزار خیابانی یک نوع حمله است که گاه می‌تواند تا تجاوز جنسی ادامه یابد. اگر با حفظ موضع محکم خود واکنش نشان دهید، به مزاحم می‌فهمانید که به او اجازه نمی‌دهید به آزار خود ادامه دهد. تعیین حدومرز برای آزاردهندگان شاید به ایمن نگه‌داشتن شما در مقابل موارد حادث‌تر کمک کند.

با اعتمادبه‌نفس و آرام برخورد کنید: دست و پای خودتان را گم نکنید و به چشم‌های شخص مزاحم با قاطعیت نگاه کنید. آرام، جدی و با اعتمادبه‌نفس صحبت کنید؛ یعنی سعی کنید خونسردی خود را حفظ کنید و درعین‌حال که جدی هستید، عصبانی نشوید. صدا، حالت چهره و بدن شما باید هماهنگ باشد.

مثلاً اگر بخندید اما به مزاحم بگویید که شما را رها کند، خواسته‌ی خود را درست منتقل نکرده‌اید.

خواسته‌ی خود را به‌طور مشخص بیان کنید: به‌صورت قاطع و روشن بگویید چه می‌خواهید. به‌طور مثال: پشت سر من سوت نزن! یا به من دست نزن!

عذرخواهی نکنید، قسم نخورید: توجه کنید این شما نیستید که باید شرم‌منده باشید. برای چیزی که می‌خواهید و احساسی که دارید پوزش نخواهید. بلکه کاملاً *حق‌به‌جانب* خواسته‌ی خود را مطرح کنید. از موضع ضعف برخورد نکنید و قسم نخورید. مثلاً *نیازی نیست با لحن التماس بگویید تو رو خدا دست از سرم بردار!*

توضیح ندهید: شما در این موقعیت نباید به سؤالی جواب دهید. مثلاً اگر در مقابل اعتراض شما بپرسند *اصلاً این موقع شب اینجا چه می‌کنی؟* در جواب بر موضع خود پافشاری کنید. شما هیچ نیازی ندارید به اقدام‌های انحرافی، تهدیدها، پرسش‌ها و

سرزنش‌های فرد یا افراد مزاحم پاسخ دهید بلکه باید خواسته‌ی خود را تکرار کنید.

مزاحم را مستقیم خطاب کنید: شخص مزاحم را به‌طور مشخص در محیط عمومی مورد خطاب قرار دهید. به‌طور مثال آقایی که لباس زرد پوشیدی، به من دست نزن! این کار به‌خصوص در مکان‌های عمومی مانند اتوبوس مفید است و مزاحم را شرمزده می‌کند.

به رفتار حمله کنید، نه شخص: رفتار شخص را خطاب قرار دهید و نکوهش کنید نه خود فرد را. به او بفهمانید کاری را که می‌کند دوست ندارید. به‌طور مثال به‌جای گفتن چه /حمقی هستی! بگویید شما خیلی نزدیک به من /ایستادید. از دشنام دادن، القاب بد دادن، تحقیر کردن و دیگر برخوردهایی که وضعیت را بی‌دلیل وخیم‌تر می‌کند، بپرهیزید.

رفتار او را شخصی کنید: سعی کنید مسئله را شخصی کنید. مثلاً می‌توانید از شخص مزاحم بپرسید که مشابه این رفتار با خود را دوست دارد؟

حرف خود را تکرار کنید: حرف خود را آن قدر تکرار کنید که فرد مزاحم از کارش دست بکشد. اگر به حرف شما توجه نکرد آن وقت ممکن است نیت بدتری داشته باشد.

حرف خود را نیمه رها نکنید: هر وقت منظور خود را واضح بیان کردید آن موقع می‌توانید محل را ترک کنید. تا حد امکان اجازه ندهید که شما را مجبور به ترک محل کنند. مثلاً وقتی شخصی در تاکسی مزاحم شماست، نباید همان اول به نشانه‌ی اعتراض از ماشین پیاده شوید. بلکه ابتدا با لحنی مؤدب اما قاطع از مزاحم بخواهید که دست از آزار بردارد. اگر عمل نکرد، با صدایی که همه‌ی مسافران بشنوند - قاطع و مؤدبانه - از راننده بخواهید نگه دارد و فرد مزاحم را پیاده کند، چون او برای شما

ایجاد مزاحمت کرده است. اگر راننده نیز به حرف شما گوش نکرد، آن وقت پیاده شوید.

شماره‌ی وسیله نقلیه مزاحم را یادداشت کنید: هرگاه در خیابان، راننده‌ی یک ماشین یا موتور برای شما مزاحمت ایجاد کرد یا ایستاد و اصرار داشت که شما سوار شوید، شماره‌ی وسیله را بنویسید. حتی اگر خوب هم نمی‌بینید وانمود کنید که در حال نوشتن آن هستید. با این کار می‌توانید راننده‌ی مزاحم را مجبور کنید دست از مزاحمت بردارد و محل را ترک کند.

وانمود به ثبت آزار خیابانی کنید: یک دفترچه بخرید و با خط درشت روی آن بنویسید *آزار خیابانی*. هر زمان که مورد آزار قرار گرفتید دفترتان را بیرون بیاورید و از شخص مزاحم بخواهید حرفش را تکرار کند. از او سؤالاتی مثل *شما هرچند وقت یک‌بار این مزاحمت را ایجاد می‌کنید؟* یا *به چه افرادی آزار می‌رسانید؟* و غیره بپرسید و پاسخ‌های او را یادداشت کنید. اگر از شما پرسید

برای چه این کار را می‌کنید، می‌توانید به شخص مزاحم بگویید شما در حال ثبت آزارهای خیابانی هستید.

به تدریج، قاطعیت رفتار خود را بیشتر کنید: بهتر است از همان اول مزاحم را با گفتن جملاتی مثل *الآن زنگ می‌زنم ۱۱۰* تهدید نکنید. ابتدا راهکارهای دیگر را به کار ببندید و در صورتی که نتیجه نگرفتید، واکنشی محکم‌تر و در سطح تهدید نشان دهید. در نهایت، اگر هم چنان مزاحم شما را رها نکرد، از دیگران کمک بخواهید. اگر تلفن در دسترس شماست، با پلیس (۱۱۰) یا *اورژانس اجتماعی (۱۲۳)* تماس بگیرید.

به کلاس‌های دفاع شخصی بروید: ممکن است بتوانید با کلمات و رفتار خود مزاحم را از سر خود باز کنید ولی این راه کار همیشه امکان‌پذیر نیست. برخی از مزاحمت‌ها گاه تا مرحله‌ی حمله، آدم‌ربایی و تجاوز جنسی پیش می‌رود. هر فردی ممکن است با این مسئله روبه‌رو شود. برای آنکه بتوانید رفتار مؤثرتری

در مواردی که مزاحم به شما حمله می‌کند از خود نشان دهید باید بدن آماده‌تری داشته باشید. کلاس‌های دفاع شخصی به شما می‌آموزد که چگونه در مواقع خطرناک و بحرانی با فرد یا افراد مهاجم برخورد کنید.

خود را درمان کنید: اگر به واسطه‌ی آزار خیابانی یا تجاوز جنسی آسیب روانی و جسمی دیده‌اید به پزشک مراجعه کنید. سعی کنید روان و جسم خود را با کمک روانشناس، مشاور و پزشک درمان کنید و به زندگی عادی خود برگردید. ماندن در وضعیت آسیب‌دیدگی، شما را بی‌دفاع می‌کند و باعث می‌شود در موارد دیگر صدمه‌ی بیشتری ببینید و نتوانید از خود دفاع کنید.

نکته مهم: شما باید با توجه به موقعیت خود تصمیم بگیرید با چه روشی به خشونت موردنظر اعتراض کنید. بسیار مهم است که اولویت اول را بر ادامه نیافتن مزاحمت و پیشگیری از وخیم‌تر شدن آن بگذارید.

پریسا هرروز با ترس از رفتن به محل کار خود خانه را ترک می‌کرد. دلیل ترس او این بود که در ماشین سرویس شرکت، مورد آزار و دستمالی یکی از همکاران خود قرار می‌گرفت. او دقیقاً صندلی پشت سر پریسا را انتخاب می‌کرد و بعد طوری که دیگران متوجه نشوند، شروع به دستمالی کردن بدن او می‌کرد. یک روز پریسا تصمیم متفاوتی گرفت. با خودش فکر کرد که او نباید از افشا شدن این ماجرا خجالت بکشد. این باروقتی روی صندلی نشست، به محض اینکه آن مرد دستش را به سمت او آورد، با صدای بلند و اعتمادبه‌نفس کامل، طوری که بقیه نیز بشنوند، گفت، همکار محترم چه کار می‌کنی؟ لطفاً دستت را از روی پهلوی من بردار! این آخرین باری بود که آن همکار، مزاحم پریسا شد.

پس از حادثه، چگونه از فرد آزاردیده حمایت کنیم؟

کسی که مورد آزار جنسی قرار می‌گیرد معمولاً احساسات گوناگون از قبیل عصبانیت، تنهایی، کلافگی، ناامیدی، بی‌پناهی و تحقیر را تجربه می‌کند. وظیفه‌ی شما به‌عنوان دوست یا فرد نزدیک، حمایت از اوست:

توضیح دهید که تقصیر او نیست: به او اطمینان خاطر دهید
تقصیر او نبوده که نتوانسته مانع از این حادثه شود. به او بفهمانید
هیچ چیز نمی‌تواند مانع برخورداری او از حق امنیت جنسی و
مجوزی برای آزار جنسی توسط افراد دیگر شود.

با او همدلی کنید: مهم‌ترین وظیفه‌ی شما به‌عنوان یک دوست
یا خانواده، همراهی و همدلی با اوست. هیچ‌گاه او را تحت فشار
قرار ندهید تا جزییات حادثه را برای شما تعریف کند. بلکه سعی
کنید همدلی خود را با گوش دادن به حرف‌های او نشان دهید.

امنیت او را فراهم کنید: فضای امنی برای فرد آزاردیده فراهم
کنید تا اگر خودش آمادگی داشت بتواند راجع به حادثه صحبت
کند. مانع او نشوید و بگذارید این کار را به‌راحتی برای شما انجام
دهد. این عمل گاهی کمک می‌کند که او از شر تکرار ذهنی اتفاق
راحت شود. بگذارید که فرد آسیب‌دیده خودش تصمیم‌گیرنده

باشد. او را مطمئن کنید که هر تصمیمی بگیرد توسط شما حمایت می‌شود.

به او شک نکنید: به هیچ‌عنوان به آنچه می‌گوید شک نکنید و آن را دست‌کم نگیرید. به او و چیزی که برای شما تعریف می‌کند باور و یقین داشته باشید و این مسئله را به او ابراز کنید. از فرد آسیب‌دیده باید قاطعانه و بدون هیچ پیش‌شرطی دفاع کنید.

او را تشویق به درمان کنید: اگر دوست شما صدمه جسمی دیده است یا احساس می‌کند رفتار متفاوتی دارد، او را تشویق کنید در اولین فرصت ممکن به مشاور، روانکاو یا متخصص آزارهای جنسی مراجعه کند. صبور باشید و به او وقت بدهید تا خود را بازیابی کند و به شرایط عادی بازگردد.

سخنی با مردان؛

شما چگونه می‌توانید به کاهش آزار خیابانی کمک کنید؟

ایجاد مزاحمت خیابانی یکی از شایع‌ترین اشکال خشونت علیه زنان است. نگرشی که نسبت به زنان در یک جامعه وجود دارد در کنار رفتار مردان آن جامعه، در پدیده‌ی آزار خیابانی سهم به‌سزایی دارد. بسیاری از کلیشه‌های رایج درباره‌ی آزار خیابانی (که پیش‌ازاین به آن‌ها اشاره شد) به برخی مردان یا مزاحمان می‌آموزد به آزار خود ادامه دهند. درحالی‌که **خشونت همواره یک انتخاب است** که فرد آزاردهنده باید در مورد آن پاسخگو باشد؛ بنابراین، شما به‌عنوان یک مرد باید مسئولیت خود را در مورد کاهش میزان آزارهای خیابانی بپذیرید. در ادامه به برخی رفتارها که باید از آن اجتناب کنید و برخی اقدام‌ها که می‌توانید برای کاهش آزار خیابانی انجام دهید، اشاره شده است:

متلک نگویند: هیچ مردی مجاز نیست درباره‌ی ظاهر، پوشش یا اندام زنان دیگر اظهارنظر کند. وقتی زنی در مقابل متلکی که می‌گوید سکوت می‌کند یا لبخند می‌زند، به این معنا نیست که از رفتار شما راضی است. این عکس‌العمل معمولاً از روی خجالت یا ترس انجام می‌شود. به یاد داشته باشید که کلمات بسیار تأثیرگذار هستند، به‌ویژه زمانی که از موضع قدرت استفاده می‌شوند. ما در جامعه‌ای زندگی می‌کنیم که کلمات و ادبیاتی که به‌طور روزمره استفاده می‌شود، معمولاً بار تحقیرآمیزی نسبت به زنان دارد. وقتی به زنی متلک می‌گویید، یعنی برای یک زن، ارزشی کمتر از یک انسان کامل قائل هستید. زمانی که زنان را در سطح پایین ببینید، بد رفتاری و بی‌احترامی به آن‌ها و نقض حقوقشان راحت‌تر صورت می‌گیرد و به تدریج طبیعی به نظر می‌آید.

تعقیب نکنید: تعقیب کردن زنان یکی از جدی‌ترین انواع آزار خیابانی است. با این کار نه تنها توجه و محبت خود را نشان

نمی‌دهید، بلکه عرصه‌ی عمومی را به فضایی ناامن برای رفت‌وآمد زنان تبدیل می‌کنید. درخواست خود را می‌توانید صراحتاً مطرح کنید و اگر جواب نه شنیدید، دیگر ادامه ندهید.

دستمالی نکنید: تجربه‌ی دستمالی شدن برای یک زن، تجربه‌ای توهین‌آمیز، ناراحت‌کننده و عذاب‌آور است. بدن زنان اموال عمومی نیست که هرکسی مجاز باشد هر رفتاری که خواست با آن انجام دهد. برای استقلال بدنی زنان ارزش قائل باشید و هرگز به خود اجازه ندهید برخلاف میل یک زن، بدن او را لمس کنید.

با دیگران در آزار خیابانی همراه نشوید: اگر همراه گروهی از دوستان خود هستید و یکی از آنها برای زنی مزاحمت ایجاد کرد، می‌توانید به شکل‌های مختلفی با قضیه برخورد کنید:

- به‌هیچ‌وجه خودتان مزاحمت را ادامه ندهید.
- دیگران را تشویق کنید تا دست از این کار بردارند.
- می‌توانید از عبارات ساده و غیر حساسیت‌زا مثل بی-

خیال شین بابا، بچه‌ها طرف خوشش نمید یا دارین
اذیت می‌کنین دیگه، استفاده کنید.

- در یک موقعیت مناسب، درباره‌ی آزار خیابانی و
پیامدهای آن در جمع دوستان خود صحبت کنید.

آموزش ببینید: آزار خیابانی را جدی بگیرید و به نقش مهم خود
در کاهش این معضل اجتماعی آگاه باشید. مطالعه کنید تا بدانید
این مسئله معضل جدی و شایعی در سراسر دنیا است و پیامدهای
منفی آن گریبان گیر همه‌ی افراد جامعه می‌شود.

آموزش دهید: سعی کنید مردان دیگر را نیز دعوت به اندیشیدن
و مطالعه کردن در این باره بکنید. به پسران جوان‌تر در اطراف خود
آموزش دهید که زنان افرادی مساوی با آنها هستند، پس حق
ندارند با هیچ زنی از موضع قدرت برخورد کنند و باید به همه
افراد احترام بگذارند.

اعتراض کنید: در مقابل مشاهده‌ی آزار خیابانی سکوت نکنید.
اگر شاهد مزاحمت خیابانی هستید، سعی کنید مداخله کنید.

مثلاً اگر احساس کردید کسی در حال تعقیب یا آزار زنی است، بلند از آن زن بپرسید کمک می‌خواهد؟ یا اگر زنی در یک جمعیت شلوغ فریادکشید، کمک خواست یا ناسزا گفت، به سمتش بروید و با دعوت او به آرامش، سعی کنید حمایت خود را به او نشان بدهید. به‌طور مثال بپرسید چه کمکی می‌توانم به شما بکنم؟ اگر از شما خواست که محل را ترک کنید، اصرار نکنید. قرار نیست شما هم برای او مزاحمت ایجاد کنید. یادتان باشد زن آزاردیده در شرایط روحی بدی قرار دارد و ممکن است نسبت به پیشنهاد کمک از سوی شما واکنش خوبی نشان ندهد، پس آرامش خود را در هر شرایطی حفظ کنید.

چگونه به‌عنوان یک «ناظر» با آزار خیابانی برخورد کنیم؟

چه چیزی بدتر از آن‌که در یک خیابان یا مکان عمومی مورد آزار قرار گیرید، اما هیچ‌یک از افرادی که نظاره‌گر این واقعه هستند اقدامی برای دفاع از شما انجام ندهند؟ شاید آن‌ها با فکر کردن در

این رابطه که این مسئله به آن‌ها مربوط نیست، خیال خود را راحت می‌کنند؛ اما این مسئله به همه‌ی ما مربوط است.

باید بدانیم در آزار خیابانی دو مسئله نقش عمده دارد: (۱) شخص یا گروهی که تصمیم به آزار و اذیت کسی دارند (۲) جماعتی از تماشاگران که با عدم دخالت خود، اجازه می‌دهند این اتفاق ادامه یابد.

مهم لحظه‌ای است که تصمیم می‌گیریم به‌عنوان ناظر با دخالت خود مانع از آزار خیابانی شویم یا آن را نادیده بگیریم و از کنار آن بگذریم. آن لحظه تصمیم می‌گیریم از بی‌عملی درآییم، پشت فرد آزاردیده بایستیم و از او دفاع کنیم، بیش‌ازپیش رویای زندگی روزمره بدون آزار خیابانی را به واقعیت نزدیک کرده‌ایم. چراکه عمل ما تنها کاری نیست که ما انجام می‌دهیم و تمام می‌شود بلکه ما می‌توانیم الهام‌بخش دیگران باشیم تا خود را در برابر آنچه روی می‌دهد، مسئول ببینند. از طرف دیگر، با اقدام خود به

کسانی که آزار خیابانی را همواره تجربه می‌کنند امید می‌دهیم که تنها نیستند و افرادی آن بیرون وجود دارند که از آنها حمایت می‌کنند.

من باید کاری انجام دهم اما ...

برخی تفکرات و باورها که ممکن است مانع دخالت ما در برابر آزار خیابانی شود شامل این موارد است:

- من خجالتی هستم.
- نمی‌دانم چه کار کنم.
- دیرم شده نمی‌توانم صبر کنم و به او کمک کنم.
- نمی‌خواهم دخالت من باعث شود که شخص مزاحم به من هم دست بزند یا حال من را بگیرد.
- اگر هیچ‌کس دیگر پشت من درنیاید چه؟
- مزاحمان بسیاریند، اما افرادی مثل من که واکنش نشان بدهند، بسیار کم هستند. من نهایت بتوانم جلوی این

- مزاحمت را بگیرم، اما نمی‌توانم مانع از مزاحمت‌های دیگران شوم، پس کار من فایده‌ی زیادی ندارد.
- اگر اشتباه فهمیده باشم چه؟ شاید من تنها کسی هستم که فکر می‌کند این رفتار غیرمحترمانه است، شاید او منظوری ندارد.
- دوستان من فکر می‌کنند در این زمینه زیادی وسواس به خرج می‌دهم.
- اگر به مأموران پلیس بگویم، ممکن است کمک نکنند.
- این یک مسئله‌ی رایج فرهنگی است.
- من هرروز مجبورم این راه را بروم. اگر از آن‌ها بخواهم به مزاحمت خود ادامه ندهند ممکن است دوباره آن‌ها را ببینم و من را اذیت کنند.
- آن کسی که مزاحمت می‌کند، دوست من است، نمی‌خواهم دوستی‌ام با او به خطر بیفتد.

پشتیبانی از کسی که با آزار خیابانی مواجه است، حتی زمانی که ما واقعاً راغب به این کار باشیم، گاهی سخت است اما غیرممکن نیست. بسیاری از افراد که قبلاً در این راه گام برداشته‌اند، تجارب

خود را به عنوان راه‌کارهای مداخله در برابر آزار خیابانی در اختیار دیگران قرار داده‌اند. در ادامه، به برخی از این راه‌کارها اشاره می‌شود.

توجه کنید در هر زمان و مکان ممکن است یک راه‌کار به کار آید. شما نیز می‌توانید راه‌کارهای ابتکاری خود را داشته باشید و دیگران را از آن مطلع کنید. با صحبت کردن با دیگران درباره‌ی این راه‌کارها می‌توانیم به گسترش این نگاه کمک کنیم: آزار خیابانی مسئله‌ی شخصی نیست بلکه اجتماعی است و همه‌ی ما در برابر آن مسئول هستیم و می‌بایست در راه ایجاد یک جامعه‌ی امن برای همه گام برداریم.

مستقیم به مزاحم اخطار دهید: به مزاحم اخطار دهید. بگذارید او بفهمد رفتارش غیرقابل قبول است. بسیاری از مزاحمان وقتی بدانند رفتارشان توسط افراد دیگر زیر نظر است، دست از مزاحمت

برمی‌دارند. مثلاً اظهار نظر کنید: *این کار خوبی نیست!* یا *مستقیم*
به او بگویید: *دستت رو بکش، از او دور شو!*

کنار فرد آزار دیده قرار بگیرید و با او حرف بزنید: صحبت با
فرد آزار دیده و کنار او قرار گرفتن، یکی از امن‌ترین راه‌ها برای
مداخله است. با این کار به او می‌فهمانید تنها نیست. می‌توانید
حال و موقعیت او را بپرسید: *حالت خوبه؟ کمک می‌خوای یا / این*
افراد دارن شما رو آزار می‌دن؟ این جمله‌ها می‌تواند به فرد
آزار دیده احساس قدرت و امنیت دهد، درعین‌حال به فرد مزاحم
می‌فهماند قربانی تنها نیست.

حواس مزاحم را پرت کنید: یکی از بهترین راه‌های مداخله در
مزاحمت خیابانی این است که حواس مزاحم را پرت کنید. این
کار را می‌توانید با پرسیدن سؤال‌های تصادفی انجام دهید. مثلاً از
فرد مزاحم بپرسید: *ساعت چنده؟ یا / اداره پست کجاست؟* با این
عمل به فرد آزار دیده فرصت ترک محل را می‌دهید.

اعلام وجود کنید: بگذارید وجود شما را احساس کنند. این ابتکار می‌تواند به فرد آزاردیده احساس امنیت داده و در عوض مزاحم را مضطرب کند، به‌ویژه اگر آزار در یک محیط خلوت یا در شب باشد. مثلاً می‌توانید فقط سرفه کنید یا اینکه با تلفن همراه صحبت کنید.

تظاهر به دوستی کنید: تظاهر کنید با فرد آزاردیده دوست هستید. جلو بروید، به فرد آزاردیده سلام کنید. با این روش می‌توانید فرد را از آن موقعیت نجات دهید.

مسئله را شخصی کنید: فرد مزاحم را در موقعیتی قرار دهید که بداند اگر این اتفاق برای خودش بیفتد چگونه است: /میدوارم هرگز کسی با تو این‌طوری رفتار نکند!

نارضایتی خود را ابراز کنید: با نگاه شماتت‌بار خود در فرد مزاحم این احساس را ایجاد کنید که کار ناخوشایندی انجام می‌دهد. با صدایی که فرد مزاحم بشنود، او را سرزنش کنید: چه

کار زشتی! تا بفهمد رفتارش در جامعه نامناسب است. همچنین می‌توانید به فرد آزار دیده بگویید که رفتار مزاحم صحیح نیست و از این اتفاق متأسف هستید. با این کار به او نشان می‌دهید کار اشتباهی انجام نداده و تقصیر از او نیست.

از صحنه‌ی مزاحمت خیابانی عکس بگیرید: عکس گرفتن از مزاحم، بسته به مکانی که در آنجا زندگی می‌کنید، می‌تواند مؤثر باشد. این کار مزاحم را خجالت‌زده کرده و به توقف این کار کمک می‌کند؛ اما قبل آن مطمئن شوید این کار در منطقه‌ی شما قانونی و در آن لحظه امن است.

تهدید کنید: به مزاحم بگویید که چند پلیس را در همین اطراف دیده‌اید و نگرانید اگر به مزاحمت خود ادامه دهد به مشکل بر بخورد. اگر مزاحم یا مزاحمان رفتار تهاجمی داشتند، تهدید کنید اگر به کارشان ادامه دهند با پلیس تماس می‌گیرید.

با پلیس تماس بگیرید: همیشه بهترین راه، مداخله شخصی یا تهدید نیست و شاید در برخی از مواقع خطرناک نیز باشد. بهتر است در این گونه موقعیت‌ها مستقیماً با پلیس (۱۱۰) یا اورژانس اجتماعی (۱۲۳) تماس بگیرید.

کمک بخواهید: در شرایط اضطراری و خطرناک که کاری از شما بر نمی‌آید، با فریاد کمک بخواهید.

از وسیله نقلیه‌ی عمومی (قطار یا اتوبوس) پیاده شوید یا از مسئول خط و راننده کمک بگیرید: اگر مزاحمت در قطار یا اتوبوس رخ می‌دهد، در صورت امکان مسئول خط یا راننده را خبردار کنید تا فرد مزاحم را از وسیله نقلیه پیاده کند. در غیر این صورت از کسی که مورد آزار قرار گرفته بخواهید در توقف بعدی مترو یا اتوبوس باهم از آن وسیله پیاده شوید و وسیله‌ی بعدی را سوار شوید.

به صورت گروهی مداخله کنید: زمانی که فکر می کنید مداخله شما به تنهایی ممکن است خطرآفرین باشد، سعی کنید به صورت گروهی مداخله کنید و شاهدان دیگر را دعوت به مقابله با عمل مزاحمت بکنید. با تماس چشمی با دیگران ارتباط برقرار کنید تا آن‌ها را درگیر کنید. اگر می‌توانید با افرادی که در اطراف شما هستند حرف بزنید، سعی کنید آن‌ها را نیز به مداخله تشویق کنید. با این کار نه تنها شر مزاحم کم می‌شود، بلکه افراد دیگر را نیز نسبت به این مسئله حساس و احساس مسئولیت را در آن‌ها بیدار می‌کنید.

به دیگران در مداخله علیه آزار خیابانی کمک کنید: هر وقت کسی را دیدید که از فرد آزاردیده حمایت می‌کند به او کمک کنید و به او نشان دهید که رفتارش عالی بوده است.

تجربه‌های خود را با دیگران به اشتراک بگذارید: تجربه‌ی مداخله‌ی خود را با دیگران در میان بگذارید و از آن‌ها بشنوید که

چه کارهایی در چنین موقعیت‌هایی انجام داده‌اند. با این کار، هر روز می‌توانید فهرست روش‌های مقابله با مزاحمت‌های خیابانی را گسترش دهید.

به شبکه‌ی روابط خود آموزش دهید: بسیاری از شاهدان فکر می‌کنند نباید در این موقعیت مداخله کنند یا اینکه این مسائل به آن‌ها مربوط نمی‌شود. برای اینکه شما تنها نباشید سعی کنید هر روز و هر روز به کسانی که می‌شناسید و در دایره‌ی روابط شما هستند، در مورد آزار خیابانی و روش‌های مقابله با آن آموزش دهید.

مداخله درازمدت: اگر فکر می‌کنید برای مبارزه با آزار خیابانی باید تلاش بیشتری کنید، یک برنامه‌ریزی درازمدت انجام دهید. می‌توانید با کمک افراد دیگر در محله‌ی خود، یک مرکز نظارت ایجاد کنید یا عضو یکی از گروه‌هایی که در زمینه‌ی مبارزه با آزار خیابانی فعالیت می‌کنند شوید. می‌توانید گروهی تشکیل دهید و

به صورت سازمان‌دهی شده و داوطلبانه، زنان و دخترانی را که مجبورند صبح زود به کلاس درس یا سرکار بروند یا شب‌ها تنها به خانه برگردند، همراهی کنید. این تجربه به صورت موفقیت‌آمیز در دانشگاه برکلی کالیفرنیا در آمریکا اجرا می‌شود. به واسطه‌ی طرح خدمات امنیت شبانه‌ی دانشگاه، افراد می‌توانند در هنگام تاریکی شب و در محل‌های ناامن از همراهی افرادی که در این طرح به صورت داوطلبانه خدمات می‌دهند، بهره‌مند شوند.

اقدامات جمعی برای مبارزه با آزارهای خیابانی به‌عنوان یک مسئله‌ی اجتماعی می‌تواند به تحولات جدی برای رفع خشونت علیه زنان کمک کند.

نکته؛ به امنیت خود توجه کنید: مداخله در آزار خیابانی به معنای این نیست که فرد به صورت لفظی یا فیزیکی با آزاردهنده درگیر شود، بلکه امنیت فرد مداخله‌گر نیز بسیار اهمیت دارد. ما هرگز نمی‌خواهیم شما در هنگام تلاش برای کمک به فرد

آزاردیده صدمه ببینید. همیشه به امنیت خود و آن فرد فکر کنید و احتمالاتی را که ممکن است هر یک از شما را در معرض خطر کمتری بگذارد، در نظر بگیرید. به عنوان مثال، با پلیس (۱۱۰) یا اورژانس اجتماعی (۱۲۳) تماس بگیرید یا از شاهدان دیگر برای مداخله کمک بخواهید.

قانون چه می گوید؟

ماده ۶۱۹ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲، مزاحمت‌های خیابانی علیه زنان و کودکان را جرم می‌داند: هر کس در اماکن عمومی یا معابر متعرض یا مزاحم اطفال یا زنان شود یا با الفاظ و حرکات مخالف شئون و حیثیت به آنان توهین کند به حبس از دو تا شش ماه و تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم خواهد شد.

اما این مسئله بسیار فراگیر است و نمی‌توان صرفاً با مجازات فرد مزاحم به مبارزه با آن برخاست، بلکه یک اراده‌ی همگانی برای پیشگیری و مقابله با آن لازم است. برای همین، حمایت شاهدان

عینی از آزاردیده و مقاومت آن‌ها در برابر مزاحم، روش‌های مؤثرتری است. به‌علاوه لازم است پیامدهای ایجاد مزاحمت برای آزاردیدگان را نشان دهیم و به افراد آموزش دهیم که دیگران را مورد آزار قرار ندهند. این امر می‌تواند از کودکی اتفاق بیفتد. برای همین، وظیفه همه‌ی ما (به‌ویژه نهادهای آموزشی، والدین و مربیان) این است که به کودکان خود به‌تدریج پیام‌های دیگران را آزار ندهند و در مقابل آزار دیدن خود و دیگران سکوت نکنند.

مراکز حمایتی دولتی

فردی که مورد آزار قرار گرفته است، حق دارد از جانب قانون نیز مورد حمایت جدی قرار بگیرد و همه‌ی نهادهای مرتبط مانند پلیس لازم است برای رسیدگی به این نوع خشونت آموزش ببینند و مسئول باشند؛ اما در قانون کشور تنها ماده‌ی ۶۱۹ در رابطه با آزار خیابانی وجود دارد که در آن‌هم حمایت از آزاردیده مطرح

نشده است. البته مراکز دولتی محدودی در این زمینه فعالیت می‌کنند که فرد آزر دیده می‌تواند به آن‌ها مراجعه کند.

اورژانس اجتماعی (خط ۱۲۳): در تمامی استان‌ها، خط اورژانس اجتماعی (۱۲۳) به صورت شبانه‌روزی فعالیت می‌کند، راهنمایی لازم را به تماس‌گیرندگان ارائه می‌دهد و در صورت نیاز واحد سیار این اورژانس به محل اعزام می‌شود.

سامانه مشاوره سازمان بهزیستی در فضای مجازی: قربانی خشونت می‌تواند با مراجعه به سامانه مشاوره سازمان بهزیستی در فضای مجازی به نشانی www.moshaver.behzisti.ir از خدمات مشاوران، مددکاران و روان‌شناسان این سازمان استفاده کند.

مشاوره‌ی تلفنی بهزیستی (خط ۱۴۸۰): در کلیه استان‌ها خط مشاوره‌ی تلفنی دولتی (۱۴۸۰) از ساعت ۸ صبح تا ۶ عصر پاسخگوی مشکلات تماس‌گیرندگان جهت کمک‌های فوری یا

بهبود اوضاع سلامت روانی آنها است. مشاور کمک می‌کند تا تماس‌گیرنده نیازهای خود را مشخص کند و راه‌حلی برای مسائل خود بیابد.

امیدواریم با انتشار و توزیع این کتابچه توانسته باشیم گوشه‌ای از آموزه‌های مربوط به مقابله با آزار خیابانی را در اختیار شما قرار بدهیم. هرگونه نظر و پیشنهاد شما می‌تواند به بهتر شدن محتوای کتابچه در آینده کمک کند.

برای ارائه نظر و دریافت اطلاعات بیشتر با ما در ارتباط باشید.

آدرس‌های تماس با «خشونت بس»:

www.basast.org

basast.ir@gmail.com

آدرس‌های تماس با «بیدارزنی (تا قانون خانواده برابر سابق)»:

www.bidarzani.com

info@bidarzani.com